

Itamautan Paul Kaaritan Corinth Sannao Ati'o

Di'oraz kaarita daua'o

Paul saadan koshan kaarita mishidainao ati, Corinth iainaouz.

Usaadan kaarita i'ati usha'apanum kau'an kaina'a ba'oran pidannao kowaadapainao kaikin Tominkaru paradan, mazan dakotinpainao karikaonan Christ apostlen nii. I'nao kakinaotan mishidainao apostle Paul ai. I'kian udau'an, "Aonaa mishi'o mani wuru'u uparadan ma'ozakanuz, soo pamunapon idi'o karikaonan uma'ozakatinpan. Mazan ukaawan an da'ati'i, aonaa uka'iitauan paparadan na'apa wakanaapu ati." (Putukapa 2 Corinthians 10:1)

Uruu idi apostle Paul saadan pakaaritan, ukakinaowan mishidainao ma'ozaka'o ida'an. Unyukunuu-kida i'ati pamakonkauzon dau'an i'idi'ii. I'aitapa na'iki itukapanii ukaduz umakonkauzon dono i'wiizi ii. Aonaa kanom dikauda'o nii usha'apatan na'ii. Aonaa umizidin-kidan i'dyaun, aonaa udakotan pakaudin winipinaa i'ati, ukaudin dadara paikoda-kinaa nii aimaakan sodi kida pamashaapa-kinaa nii. Ukian aonaa puraata mani wuru'u uaipaniaz i'ai, mazan uaipan pa'an pakaminka'utan i'dyaun, i'aitapa kizi na'apam Tominkaru aipan mishidainao mashaapan, na'iki i'taapaakan pamin-mishidannao tuma.

Unyukunuu-kida i'ati puraata taa-ka'o dau'an mishidainao ati Jerusalem iainaouz. Mishi kizi

ĩsaabaan naa puraata wuru'u ĩkowaadauzoniaz pataa'azon mawanyukunui-tainao ati.

Ukakinao kapam mishidainao, ĩtanawatin kizi pasha'apaapan ai oii kida'o. ĩmatanawatinkan an mishi'o nii ukakinaowan ĩdyaun ma'ozaka'o ida'an na'apa pakian kawan pakaaritan ida'a.

Utokon ii Paul kowaadinan naa mishidainao ati, na'iki ukakinaowan ĩdyaun kaimana'o ida'an. Uaipan mishi ĩmashaapan kaiman na'iki konaukii Tominkaru tuma na'iki pamin-mishidannaoun tuma. (Putukapa 2 Corinthians 13:11)

Kaarita buutinpan kida

Paul kaaritan daua'o *1:1-11*

Paul kaudin-kizi daua'o *1:12—7:16*

Puraata zaamata-kao daua'o pataka'utinainao ati *8:1—9:15*

Ma'ozaka Paul kakinaowan pidannao *10:1—13:10*

Paul katokontan pakaaritan *13:11-113*

¹ Di'oraz kaarita õgaru Paul di'iki'o, Tominkaru zaamataniaz Christ Jesus apostlen nii, na'iki wa'inawuzu Timothy di'iki'o kapam. Wasaadan kaarita unao ati'o Tominkaru pidanannao baokopatinpainaouz Corinth ii, na'iki ba'oran upidanannao ati'o mashaapainao kidaz Achaia Baara ii aka. ² Marii Tominkaru waDaru na'iki Naobanai Jesus Christ kamunanun unao ati na'iki utaa kizi unyukunuu kaiman-kinaa nii.

Marii “kaiman,” wakian Tominkaru ati

³ Marii “kaiman,” wakian Tominkaru ati, uruu wanaobanaa Jesus Christ Tominkarun na'iki udaru. Kamunanba'o darui wuru'u Tominkaruz,

na'iki uruu karikaonanu'o uma'ozakadapan nyukunui. ⁴ Uruu ma'ozakada'oraz wanyukunuu wabaiatan dono aimaakan kasha'ora kida'o. Ukau'an wama'ozakada'a naa pidannao nyukunuu kapam ĩbaiatan an kasha'ora kida'o, na'apa Tominkaru ma'ozakadan kawan wanyukunuu. ⁵ Kai'oraz tuukii wabaiatan to'ora-karu Christ dikin ii; mazan Christ ida'ana'o wuru'u Tominkaru ma'ozakadanuz wanyukunuu tuukii manawun. ⁶ Aizii wabaiatanuz dobata kasha'ora kida'o to'ora-karu, unao ati'o wuru'u, usha'apanum kau'an waaipan idi uma'ozakadinan na'iki ukazannaatinan. Waunao, na'apa'o wanyukunuu ma'ozakadauzo-kaao wabaiatan dono to'ora-karu. Na'apa'o kapam wuru'u wama'ozakadanuz unyukunuu ubaiatan idi kasha'ora kida'o aimaakan. Ukau'an waaitapa aona'o nii ukashadinan, mazan ma'ozaka'o nii utaapan wuru'u umishidapanuz Christ, na'apa waunao kawan. ⁷ Waaitapa upataka'uta-kaao dono waunao kawan, mazan Tominkaru ma'ozakadan nii unyukunuu, na'apa uma'ozakadan kawan wanyukunuu.

⁸ Wa'inawuzunao na'iki wadadagoonao, waaipan unao aitapan na'apam wabaiatan kasha'ora'o, to'ora-karu wa'ati wakakuwaati-nankan dono Asia Baara ii aka. Mishi tuukii wabaiaapan dadara'o na'iki kasha'ora'o aimaakan kida, wa'itiiman shaa wamawakan ni'i naa. ⁹ Ipai waunao wakian wanyukunuu ii “aizii wamawakan naa wuru'u.” Mazan aimaakan sha'apanuz wa'ati kaikapa'a, aonaa kizi wadopian wa'ida'a karikaonan, mazan wadopii kizi pa'an Tominkaru ati,

kadishita-kida'oraz mawaka'o pidan. ¹⁰ Mishi Tominkaru kaminka'uta na'iki ukazannaata waunao wazowii-kao ai, uruu idi waaitapa karikaonanu'o nii ukazannaatan waunao na'apa. Na'iki wamishida na'iki waaitapa Tominkaru kazannaatan nii koshan waunao, ¹¹ unao kaminka'utan idi waunao utoriinpan ida'an. Tominkaru dako'atin nii wuru'u iriba'oraz toriinapa-karu wadau'an, na'iki ukaminka'utan nii na'iki ukazannaatan nii waunao. Uruu dikin ii iriba'o nii pidannao naubaan na'iki ikonaukii-kidan Tominkaru.

Paul   pana'adan   panyukunuu
pasha'apata'azonii ai

¹² Aizii wa'atadinpa'azon: aonaa kanom washa'apatan ba'azootin-kida'o nii waunao, kaiman wamashaapan na'iki washa'apata aimaakan kaiman, ipai pidannao tuma wachi'ikapa-kizi kawana'ati. Unao tuma powa'a zii wamashaapan kaiman. Ipai washa'apatan aimaakan sakitapa Tominkaru aipan kawana'ati, aonaa kanom wadizinpan unao ai. Washa'apatinan kaikapa'a aonaa pidan aitapaaban kaduz ida'ana'o mani, mazan Tominkaru kaminka'utan ida'ana'o pa'an waunao. ¹³⁻¹⁴ Wasaadan dono wakaaritan unao di'iti, aonaa wakaiwaan kasha'apannaa kida'o parada-karu, mazan wasaadanuz masha'apanna'o na'iki kainaabana'o ida'an. Uruu idi aizii masakauda'u uaitapan wadau'an, mazan waaitapa powa'a'o nii zii uaitapan wadau'an na'iki wakaduz dau'an kaimanaiman. Aizii diina'iti'i, Naobanai Jesus kaawan dono,

tuukia'o nii unao atadapan waunao, na'apa'o nii wa'atadapan kapam unao.

15-16 Õaitapa na'apa'o nii unao nyukunuu kapam, umishidan nii kaiwuru õparadan kidaz. Uruu idi'o õdakotanuz padamata õmorowautapa'akan unao di'ii õmakopaanan dono Macedonia iti. Aizii õkiwan dono powaa ati õaipan koshan õmorowautapa'akan unao di'ii, itamau kizi ukonaukian uabatan idi kaimana'o õkuwaa. Aizii õdobatapan dono'o naa unao di'iki, õaiapanii padamata ukaminka'utan õgaru utaan ida'an õaiapanii kida õkiwa-kinaa ni'i naa Judea Baara iti.

17 Mazan aona'a naa õmorowautapa'akan unao di'ii õkian kawana'ati. Aizii mani, na'apam ukian õpana'adan dau'an õnyukunuu, na'apa dii uabatanuz, mariidin-karu kawan? Oo pidan kawan toma'aka'oraz padi'itinpan aizii sodi'ika'o karikaonan? “Oo,” pakian pu'u, mazan udauna'an “Aonaa” ukia'akan naa. Aonaa na'apa'o mani õgaru. 18 Tominkaru karikaonan uparadan mishiin. Na'apa'o kau'an wuru'u wakuwaa mishiniz, “Oo” õkian dono, mishi'o wuru'u “Oo” õkianuz. 19 Tominkaru Dani Jesus Christ karikaonan da'i uparadan mishiin, aonaa upana'adan panyukunuu. “Oo” ukian dono, mishi'o wuru'u “Oo” ukianuz. Uruu Jesus dau'o wuru'u Silas, Timothy na'iki õgaru kakuwaapatinanuz.

20 Õkian kaikapa'a usha'apanum kau'an ipai tawuru'u Tominkaru kowaadanii kidaz pataa'azon na'iki pasha'apata'azon, mishi'i naa usha'apatanuzu Christ ida'an na'apa pakiauzon kawan. Uruu idi'o wakian, “Amen.”

Wakian kaikapa'a aimaakan sha'apan idi na'apa Tominkaru paradan kawana'ati, na'iki Christ ida'an tuukii wakonaukii-kidan Tominkaru umanawunun.

²¹ Tominkaru ida'ana'o wuru'u ma'ozaka waunao na'iki unao mishidapan Christ, uruu wuru'u zaamata'oraz ipai waunao kaudina'o nii pa'ati. ²² Na'iki kaina'a utaan Kaimana'o Doronaa wa'ida'a. Uruu ukainaabata-kinaa pa'idiwau'u naa wuru'u waunaouz. Na'iki wuru'u utaanuz Kaimana'o Doronaa wanyukunuu iti, waaitapa-kinaa nii mishi'o nii utaan wa'ati ipai wuru'u ukowaadanii kidaz pataa'azon diina'iti'i.

²³ Aizii ōkowaadan nii unao ati Tominkaru abatapan pu'u kanom ni'o aonaa ōdobatan unao ida'an ōparadan kawana'ati. Wuru'u ōmamakokanuz ōkarodapan idi'o unao, ōkakinaowan ai unao kaziwa'o ida'an. ²⁴ Mazan aonaa wadyuudan mani umishidapan waparadan kawana'ati. Waaitapa unao tuukii umishidan Christ. Waaipan pa'an wakaudin an baokopa unao tuma, ukonaukii-kinaa nii.

2

¹ Ukau'an ōdi'itinpan, aona'o nii ōmakon unao di'iti kai, aonaa kasha'ora-karu bii a'o mani wuru'u ōmorowautapa'azonuz. ² Aizii ōkasha'oradan an unyukunuu, kanomanao kaina'a konaukiida'o nii ōgaru? Soo unao ōkasha'oradaniinaouz. ³ Uruu idi'o tawuru'u ma'ozaka ōparadan u'ati, ōsaadanii ōkaaritan ida'a, ōaipan idi'o udi'itinpan usha'apaapanii kida dau'u. Aonaa kizi ukasha'oradan ōnyukunuu koshan ōmakon dono unao di'iti, usha'apanum

kau'an unao wuru'u konaukiida'o ni'oraz ōgaru. Mazan ōaitapa usha'apatinan nii ōparadan kawana'ati. Uruu idi baokopa'o nii wakonaukian. ⁴ Tawuru dono'o ōsaadanuz kaarita unao ati, ōzaadan bii a'o ōsaadan, tuukii ōdopian unao dau'an na'iki kaziwa ōdi'itinpan udau'u. Ōsaadanuz ōkaaritan aonaa ōkasha'orada'azon mani unyukunuu, mishi'oraiman ōaipan pa'an uaitapan na'iki utukapan mishi'o ōmarainpan unao tuukii.

*Pidan sha'apatanii oia'o
marina'ata-ka'o*

⁵ Aizii pidan wuru'u toma'oraz kasha'orakaru pasha'apatanii ida'an, ukasha'orada'aka mishi ōnyukunuu, mazan unao udawunu'iti ukasha'oradan unyukunuu, panaadon powa'a zii ukasha'oran ō'ai. Mazan aonaa ō'itiiman ukaziwan waunao tuukia'o ida'an manawun. ⁶ Aizii turua'a naa upataka'utazu. Aata, upataka'uta'aka'a naazu mishidainao aitan kawana'ati. ⁷ Ukau'an aizii umarina'ata'a naa wuru'u usha'apataniaz, kaimana'a naa uparada u'ati. Panaadon unyukunuu kasha'oran ni'i naa tuukii manawun na'iki u'itiiman aona'o ni'i naa powa'a kaiman-karu pa'ati. ⁸ Uruu idi tuukii ōaipan utukapa-kidan ipai umin-mishidannao kanaapu'u mishi umarainpan uruu. ⁹ Tawuru'u ōsaadanuz ōkaaritan unao di'iti, ōtukapa'azon umishidan na'iki uizo'atin ipai wuru'u ōdyuudanii kidaz usha'apatani. ¹⁰ Aizii umarina'atan an wuru'u kasha'ora'oraz aimaakan pidan sha'apataniaz, ōgaru na'apa, ōmarina'atan nii kapamaz, aonaa udaru'o aimaakan mani wuru'u usha'apataniaz. Christ aitapa na'iki utukapa

mishi òmarina'ata'a naa wuru'u kasha'ora'oraz pidan sha'apatan. Na'iki unao ati'o òsha'apatanuz aimaakan na'apa. ¹¹ Aonaa kizi Satan waotakidan waunao, usha'apanum kau'an waaitapani'i naa tuukii Satan tiwautan pawaota-kidan waunao.

Paul dopian dau'ana'o

¹² Aizii òmakonkan dono Troas ii, òkowaadapa'akan dono'oraz Kaimana'o Kuwai Christ dau'u, Naobanai Tominkaru da'ata padamata kaudin-kizai ò'ati, ukashaapa òkowaadapan Kaimana'o Kuwai. ¹³ Mazan aonaa ònyukunuu kaimanan, tuukii òdopian usha'apanum kau'an aonaa zii Titus kaawan unao di'iki. Uruu idi òkowaadinan na'iainao ati, udauna'an òdobatan naa Macedonia iti.

Ma'ozaka-karu Christ ida'an

¹⁴ Mazan “kaiman,” òkian Tominkaru ati, usha'apanum kau'an uzaamatani'i waunao Christ ida'ati papoitorunao nii. Uruu idi'o Tominkaru kaiwaan waunao na'akapa'o nii na'iki kowaadapa'o nii Kaimana'o Kuwai, pidannao aitapa-kinaa nii Christ. Kaduunu'o kawanu'o nii pidannao ati wuru'u kaimana'oraz kuwai. ¹⁵ Ukau'an wuru'u wakaudinanuz, wakowaadapanuz kaimana'o kuwai, kaduunu'o Tominkaru ati wuru'u. Uruu kuwai kida po'okinan ipai pidannao kawana'ati, wuru'u kazannaatinainaoz pa'oian ai na'iki makazannaatin-kainaoz pa'oian ai. ¹⁶ Mazan pidannao makazannaatin-kainaoz, ìdamaan wuru'u wakuwaa kidaz aimaakan mawaka'o dyupushan kawan, usha'apanum

kau'an mawaka-kizai iti'ora'a naa ãmakopan. Mazan wunaou'u kazannaatinainaouz pa'oian ai, kaduunu'o kawan ãdamaan wuru'u wakuwaa kidaz, usha'apanum kau'an karikaonanu'o nii ãmashaapan Tominkaru tuma. Na'ia'oram pidan turua'o usha'apatan na'apa kida'o kaudin-kizai? ¹⁷ Waunao aonaa ba'oran pidannao kawan mani wakaiwaapan Tominkaru paradan wazaamaapakinanaa nii puraata pidannao ai. Mazan Tominkaru zaamatanii waunao kowaadapa'o nii paparadan. Uruu idi uawun za'a ipai wakowaadan uparadan kaiman na'iki sakitapa, Christ poitorun idi waunao.

3

Pa'ina'o mashaapa-karu Tominkaru aipan kawana'ati

¹ Na'apa dii unao kian kaiwuru kida dau'ana'a, udakota sha'a wa'atadinpan karikaonan? Oo uaiapa zii sha'a kaarita saada-kaao wadau'an, wana'akan nii unao di'iti ba'oran pidannao kawan, oo kaarita saada-kaao unao di'iki wana'akan nii wamako kizi kawana'ati? ² Mazan unao pa'an wakaaritan wana'akapaniaz watuma, saadinpa'o wanyukunuu ii. Pidannao tukapan idi kaimana'a naa unao kaduz, uruu ida'an ãaitapa mishi'o wuru'u wakaudinanz Tominkaru ati. ³ Christ kaaritan kawanu'o pa'an wuru'u unaouz, umashaapan idi pana'a'a naa, pidannao tukapa na'iki ãaitapa watominapa-kidan idi'o unao wuru'u upana'adinanz. Aonaa saaribai na'iki ka'ui ida'ana'o mani usaada-kaao wuru'u Christ kaaritanuz, mazan Tominkaru karikaonanu'oraz ukakupan saadanii pa'an padoronaa ida'an.

Aonaa kuba baara'a'o mani usaada-ka'o, mazan usaada-ka'o pidannao nyukunuu ia'o pa'an.

⁴ Aizii kaiwuru'u ōkianuz unao ati kaikapa'a ōaitapan idi turuu Tominkaru sha'apatan aimakaan na'apa Christ ida'an. ⁵ Mishi waaitapa aonaa waturuan washa'apatan wa'ida'a wuru'u kaudin-kizaiz, kaimana'o kuwai kowaadapa-kaoz. Mazan Tominkaru taan ida'ana'o pa'an pama'ozakan wa'ati wuru'u wakowaadapanuz kaimana'o kuwai. ⁶ Tominkaru wuru'u zaamata'oraz waunao, kowaadapa'o nii paparadan, uruu wuru'u taa'oraz waka'iita-kinaa nii wakowaadan pidannao ati wuru'u pa'ina'oraz aimakaan Tominkaru sha'apataniaz naa ĩ'ati.* Wuru'u pa'ina'oraz aimakaan Tominkaru sha'apatan, aonaa kotua'o Moses saadauzonii kakinaorii kawanu'o mani, mazan padoronaa ida'ana'o pa'an. Usha'apanum kau'an wuru'u kotua'oraz kakinaorii na'aka'o pidan mawaka-karu di'iti; mazan wuru'u Tominkaru sha'apataniaz padoronaa ida'an, pidan ikoda-kinaa pa'an karikaonanu'o kakupa-karu.

⁷ Wuru'u kotua'oraz kakinaorii, saada-kariwaiz kuba kataida'u'o ida'a, ukaawa-kidan pu'u mawaka-karu, mazan umanawun uwizi'ida'akan Moses awun baara utaa-ka'o dono u'ati. Aonaa Israelitenao ka'iitan paawunuupa'akan uawun baara iti, uwizi'in idi manawun. Padamata umainaabatanpaanan pu'a'ora'a naa ĩtukapanuzu. ⁸ Aitaniimana'o wuru'u Tominkaru Doronaa

---

* **3:6** pa'ina'oraz aimakaan Tominkaru sha'apataniaz naa ĩ'ati: uruu dakota-ka'o Pa'ina'o Covenant. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii, 'covenant' waranu'u.

kaudin-kiziz, powa'a'o zii umanawunun u'ai. ⁹ Upu'u zii kotua'o kakinaorii wuru'u pataka'uta-kida'oraz pidan pa'oian dikin ii, umanawun uwizi'in, aitaniimana'o umanawunun wuru'u kaimanaaka-kida'oraz pidannao Tominkaru tuma. ¹⁰ Wurulu'u kotua'oraz kakinaorii umanawunu'o na'iki wizi'i'oraz utukapauzo-kaokiwiiin, aizii aona'a naa powa'a umanawunun, usha'apanum kau'an wuru'u pa'ina'oraz Tominkaru kowaadaniaz pasha'apata'azon papidanannao ati, powa'a'o zii umanawunun u'ai. ¹¹ Wizi'i na'iki umanawun mishi wuru'u kotua'oraz kakinaorii, mazan udauna'an uwizi'in mainaabatanan naa. Aitaniimana'o umanawunun wuru'u pa'ina'oraz Tominkaru kowaadaniaz pasha'apata'azon papidanannao ati, karikaonanu'oraz nii pa'an una'an.

¹² Wamishidan idi tuukii wuru'u pa'ina'o aimaakan, Tominkaru kowaadaniaz pasha'apata'azon, ma'ozaka ukau'an wakakuwaapan udau'u. ¹³ Aonaa Moses kawanu'o mani waunao, uruu ushibatanii paawun baara umaaiapakan idi Israelitenao tukapan wizi'i'o mainaabatanan paawun baara iki. ¹⁴ Mazan tuukii iñyukunuu dadaran, atii kai iñyukunuu shibatapa-kariwai kawanu'o, na'apa kotua'o kakinaorii aitauso-kaokadono'o kawan. Uzikada-kaokadono'o nii soo pidan zaamatanan ida'an Christ ida'ati. ¹⁵ Mishi'o wuru'u, atii kai na'apainim kotua'o Moses kakinaori aita-kaokadono, pakawanu'o kawan zii iñyukunuu taratapa-kaokadonoo iaitapan aiazu. ¹⁶ Mazan pidan zaamatanan an Naobanai Jesus ida'ati, uruu dono'o nii zii

shibatapa'oraz unyukunuu zikada-kaos.

¹⁷ Aizii wuru'u Kaimana'o Doronaaz, Naobanai Doronaa wuru'u. Na'iki pidan kaina'a'oraz Naobanai Doronaa u'ida'a, aona'a naa powa'a kotua'o kakinaorii kazowautapan uruu. ¹⁸ Aizii waunao zikada-kariwai'i naa wa'ai wuru'u shibatapauzoz waawun baara. Kaiman kizi'i naa watukapa-kidan Naobanai Jesus umanawunun, Kaimana'o Doronaa kaudinan ida'an wa'ida'a. Aona'o nii usokadan pakaudinanan usaabaapan waunao na'apa Naobanai Jesus kawan, pidannao tukapa kizi powa'a'o zii Jesus umanawunun.

4

Umanawunu'o kaudin-kizai taa-kaos wa'ati, wakakataimanan pu'u

¹ Tominkaru kamunan-kidan idi'o waunao wuru'u, uzaamatanuz waunao kaudina'o nii pa'ati, kowaadapa'o nii umanawunu'o kuwai. Uruu idi aonaa wakashadinan na'iki aonaa wadakotan wamuudan wuru'u kaudin-kizaiz. ² Mishi'oraiman õgaru na'iki õmin-kaudinannao na'apa kida wadi'itinpan, aonaa waaipan wadizapan aimaakan u'ai oo washa'apatan mani aimaakan kakiba'azonnaa kida'o, na'iki aonaa waaipan wamariidapan pidannao wakuwaa ida'an. Tominkaru awun za'a mishi wakowaadapan uparadan sakitapa pidannao ati. Ipai pidannao abatainao kida wakuwaa, ãaitapa na'iki ãtukapa mishi'o wuru'u wakowaadapaniaz kuwai. ³ Mazan aizii Kaimana'o Kuwai wuru'u wakowaadapaniaz, umainaabanan an, mazan umainaabanan soo wunao ati'i mamishida-kainaouz, maabata'azoo-kainaouz Kaimana'o

Kuwai, uruu idi ĩpataka'uta-kao nii. ⁴ Satan, tominkaru-tinpa'oraz imi'i baara'a, uruu wuru'u awautapa'oraz Kaimana'o Kuwai mamishida-kainao aitapan aiazu. Uruu idi aonaa ĩtukapan, na'iki aonaa ĩaitapan umanawunu'o ukanadapan ĩ'ida'ati, wuru'u Kaimana'o Kuwai Christ daua'oraz. Na'iki aonaa ĩaitapan na'apa kida'o Christ umanawunun Tominkaru tuma. ⁵ Aonaa wadaua'o mani karikaonan wuru'u wakakuwaatinanz, mazan Jesus Christ daua'o pa'an, uruu Tominkaru taaniaz ipai pidannao naobanaa nii. Ukau'an waunao poitoruinaou'u naa karikaonan wakaudinanz idi Christ ati. ⁶ Aizii Tominkaru, dyuudauzoz Kanada'o tominanz maruta'o-karu iki, uruu wuru'u kanadapa'oraz wanyukunuu iti, waaitapa-kinaa nii Tominkaru umanawunun kandapa'oraz Christ ida'a.

⁷ Ukau'an kaina'a wa'ida'a wuru'u umanawunu'oraz aitapa-kinai Tominkaru di'iki'oraz, wananaa kakataimanan pu'u, na'apa ka'uz kin kawan toma-kariwai kidaz kubai idi. Uruu ida'an pidannao aitapan nii aonaa wama'ozakan ida'ana'o mani washa'apatinan oo wakowaadapan wuru'u umanawunu'oraz kuwai, mazan Tominkaru pa'an wuru'u taa'oraz wanyukunuu iti umanawunu'o ma'ozaka-kinai. ⁸ Mishi tuukii wapataka'uta-kao ipai wamako kizi kawana'ati kida, mazan upu'u aonaa na'apa kida'o mashaatan waunao. Panaadon aonaa waaitapan na'apam naa washa'apatinan, mazan upu'u aonaa wadakotan Tominkaru manyukunuutan waunao. ⁹ Wa'antamikita-kao pu'u dikauda kida'o ida'an, mazan upu'u aonaa

wawa'akauzo-kao waba'oran. Washa'apata-kao pu'u kaziwa'o ida'an, mazan upu'u aonaa wazowii-kao. ¹⁰ Ipai wakakuwaapatin-kizi kawana'ati waaitapa da'i washa'apata'azoo-kao dikauda'o ida'an. Na'apa kida'o ida'an watiwaa wuru'u Jesus baitauzonii kidaz atii na'apa uzowii-kao. Mazan aonaa watarian washa'apata'azoo-kao ai, pidannao aitapa kizi kaina'a Jesus mashaapan wa'ida'a, uruu ma'ozakadapa'oraz waunao. ¹¹ Wakakuwaapatinan dikin ii Jesus dau'u, maonapa kida da'i wamawakan, mazan uruu ida'an kizi pidannao aitapan kaina'a Jesus mashaapan wa'ida'a. ¹² Ukau'an kaina'a maonapa mawaka-karu wa'ida'a, tuukii wazowia'azoo-kao mazan aonaa watarian wamawakan ai, waaipan idi unao zaamatan wuru'u karikaonanu'oraz pa'an kakupa-karu.

¹³ Na'apa tawuru'u usaadinapanuz Tominkaru kaaritan ida'a, "Ōmishidan idi'o Tominkaru wuru'u ōkakuwaapatinanuz" Waunao na'apa kapam wamishida Tominkaru, uruu idi'o wuru'u wakakuwaapatinanuz. ¹⁴ Waaitapa na'iki wamishida Tominkaru kadishita-kidanii wanaobanaa Jesus pamawaka-kizi iki. Ukau'an wamishida na'apa'o nii kapam ukadishita-kidan waunao wamawaka-kizi iki wazaamatanan idi'i naa Jesus di'iti. Na'iki ukadishita-kidan ni'i naa waunao baokopa unao tuma pakanaapu iti. ¹⁵ Ipai wuru'u aimaakan wabaiatanii kidaz kaikapa'a unao dikin ia'o, wakaminka'uta'azon idi'o unao. Uruu ida'an kizi powa'a'o zii iriba pidannao aitapan mishi Tominkaru kaimanan, ñkonaukii-kida kizi uruu, na'iki ñmanawuntapa kizi

uruu.

Mishi kizi mishidapa-karu

¹⁶ Uruu idi aonaa wakashadinan wakaudinan wananaa mizainan pu'u na'iki ukaakinpan pu'a'a naa. Mazan wadoronaa ii ipai kamo'o wama'ozakadapa-kao. ¹⁷ Aizii wadi'itapan an wuru'u wabaiatanii kidaz aimaakan kai, masakauda'u'o karikaonan wuru'u, aonaa karikaonanu'o nii mani, mazan wabaiatinan winipinaa nii kaina'a aimaakan umanawunu'o Tominkaru taapanii wa'ati. ¹⁸ Usha'apanum kau'an waunao wataapan wanyukunuu aonaa tukapa-kariwai kida aimaakan dau'ati'o mani, mazan soo wuru dau'ati'o aona'oraz utukapa-kao. Wuru'u aimaakan wabaiatanii kidaz kai, aona'o nii una'an kotua'iki, mazan wuru'u aimaakan Tominkaru taa'azooniaz aona'oraz utukapa-kao, karikaonanu'o nii pa'an una'an.

5

Pa'ina'o nanai

¹ Uruu idi wananaa wiizibai kawanu'oraz, mashaapa-kizaiz kai, umainaabata-kao dono, waaitapa Tominkaru taan nii wa'ati wamashaapa-kizi nii aokazi ii, karikaonanu'o pa'an mashaapa-kizai, aonaa pidan tomanii mani. ² Mazan kai, wana'an idi zii wananaa zo'o, tuukii wadopitan, na'iki tuukia'a naa wazaudapan, wakananaata-kao wuru idi'i pa'ina'oraz nanai aokazi iki'oraz. ³ Usha'apanum kau'an wakananaata-kao dono'o naa pa'ina'o nanai idi, aonaa mananaa-daunu'o nii mani wadoronaa. ⁴ Mishi'o wuru'u, wana'an idi

zii da'a'a wananaa zo'o, tuukii wadopitan. Mazan aonaa wamawaka'azon dau'ati'o mani kaiwuru'u wadopitanuz, mazan waaipan naa pa'an wananaa wuru'u baiatina'oraz pana'ada-kao pa'ina'o nanai di'iti aona'oraz umawakauzon.

⁵ Mishi na'apa'o wuru'u Tominkaru aipanuz papa'inaadan wananaa. Uruu idi'o uzaamatan na'iki usaabaan waunao. Na'iki Tominkaru taa paDoronaa wa'ati, uruu ida'an kizi waaitapan mishi'o nii wuru'u usha'apatanuz wa'ati aimaakan na'apa pakian kawana'ati.

⁶ Ukau'an ma'ozaka wataapan wanyukunuu, waaitapan idi mishi'o nii utaan pa'ina'o wananaa nii, mazan wamashaapan idi zii wananaa zo'o, aona'o nii zii wamashaapan wanaobanaa Jesus tuma. ⁷ Mazan tuukii wamishidapan uruu, wamatukapakan pu'u padamatazu.

⁸ Mazan ōkian kawan, waaitapa mishi'o nii utaan pa'ina'o wananaa nii, uruu idi kaimana'o nii zii wa'ati waso'otinan di'oraz wananaa aia'a, wamashaapa an kizi'i naa pa'an Jesus tuma aokazi iti. ⁹ Ukau'an powa'a zii ipai ba'oran kida ai, waaipan wamashaapan kaimana'a naa u'ati, karikaonan kizi ukonaukiitinan wadau'an, wakakupan pu'u zii kai wananaa ida'a, oo wa'aonaan pu'a'a naa wananaa ai, wa'aokazi'ian pu'a'a naa. ¹⁰ Usha'apanum kau'an ipai waunao mishidainao, wakadishita-kida-kao nii Christ kanaapu iti ukootowapa-kizi ii. Na'iki ipai'o nii wakawinipinaata-kao washa'apatanii kida kawana'ati da'a'a imi'i baara'a, kaimana'o oo dikauda'o.*

---

* **5:10** Putukapa 1 Corinthians 3:13-15.

Kaimanaaka-karu Tominkaru tuma Christ ida'an

11 Tuukii wakichana'ikin washa'apatan dikauda kida'o aimaakan Tominkaru awun za'a. Uruu idi'o wakakinaotan pidannao tuukii, ãmishida kizi Tominkaru paradan. Tominkaru, uaitapanii mishi'o wuru'u wakowaadapanuz paparadan unao ati. Na'iki na'apa kapam õaipan uaitapan, mishi'o wuru'u wakaudinanz Tominkaru ati. 12 Mazan aonaa wa'atadinpan mani oo wamanawun-tinpan mani unao ati kaiwuru'u wana'apanuz. Mazan waaipan pa'an uaitapan na'iki umishidan wakuwaa, u'atadinapa kizi wadau'an, na'iki uaitapa kizi na'apam udako'atin pidannao paradan dakoopainaoz waunao. Tuukia'oraz ãtadinpan pasha'apaapanii aimaakan kida ida'an, mazan ãnyukunuu ii aonaa mishi'o mani ãmarainpan Tominkaru. 13 Pabi'i kida ãnao, ãkian wadau'an wazowau madorona'o. Una'apan an mishi, aonaa usha'apan, watukapakao madorona'o kawan, mazan waaipan idi'o pa'an Tominkaru konaukii-kida-ka. Mazan unao tukapan an aonaa wamadoronan, kaimana'o wuru'u, unao ati'o mishi wuru'u wakaudinanz, wakaminka'uta'azon idi unao. 14 Mishi'o wuru'u Christ marainpan waunao udawun iti, uruu idi'o wuru'u wakaudinanz kaikapa'a. Usha'apanum kau'an waaitapa mishi Christ mawakan ipai pidannao oian dikin ii. Uruu idi Tominkaru tukapan ipai waunao mawakainao'u naa oii-karu ai. 15 Jesus mawakan idi ipai pidannao ati, ukau'an pidannao mishidainaoz uruu, aona'a naa turuu ãmashaapan paaipan kawana'ati. Mazan

ĩsha'apatin kizi soo Christ aipan kawana'ati, uruu mawaka'oraz na'iki kadishita'oraz pamawaka-kizi iki ĩdikin ii.

¹⁶ Ukau'an aizii aona'a naa powa'a wadi'itapan pidan, pidannao mamishida-kainaouz Christ di'itapan kawan pidan. Mishi na'apa kowas wataapauzon Christ kiwiin. Mazan aizii aonaa powa'a wataapan uruu na'apa. ¹⁷ Usha'apanum kau'an pidan zaamatina'o Christ ida'ati, pa'inaada-kariwai'i naa ukaduz, na'iki wuru'u kiwiitapa kida'oraz ukaduz mainaabata-kaoa'a naa. Mazan pa'ina'ora'a naa pa'an kaduzui taa-kaao u'ati. ¹⁸ Soo Tominkaru wuru'u pa'inaada'oraz pidannao na'apa. Uruu Tominkaru wuru'u kaimanaaka-kida'oraz waunao patuma Christ mawakan ida'an. Na'iki uruu zaamatanii waunao kaudina'o nii, kowaadapa'o nii pidannao ati, kaimanaaka-karu dau'an Tominkaru tuma. ¹⁹ Na'iki wakowaada kizi pidannao ati Tominkaru kaimanaaka-kida'azon ipai pidannao patuma, Christ mawakan ida'an. Aizii ĩnyukunuu na'apan an, ipai'o nii umarina'atan ĩ'oian, na'iki ukaimanaakan nii ĩtuma. Uruu kuwai wuru'u Tominkaru dyuudaniaz wakowaadapan pidannao ati. ²⁰ Ukau'an waunao wuru'u kadishita'oraz Christ ati, parada'o nii pidannao kanaapu ati. Mishi Tominkaru kaiwaan waunao paparada-kinaa nii ma'ozaka unao ati. Uruu idi Christ aipan kawana'ati, wakia'azon u'ati ma'ozaka'o ida'an umishida wuru'u wakuwaaz, ukaimanaaka kizi'i naa powaa iti Tominkaru tuma. ²¹ Tominkaru aipan ati, ipai wa'oian kaboota-kaao Christ di'iti, uruu idi Tominkaru tukapan Christ oia'o kawan,

umasha'apatakan pu'u oia'o. Upataka'uta-ka'o atii uzowii-ka'o, wa'oian dikin ii. Uruu idi Tominkaru tukapan waunao kaimanainao kawan Christ ida'an.

6

¹ Wakaudin an idi baokopa Tominkaru tuma, wakakinaowan unao ma'ozaka'o ida'an. Aonaa umanyukunuuta'ana'a Tominkaru kaimananuz u'ati. ² Kaikapa sha'atii Tominkaru paradan saad-
inpa'o kiauzonu'u,

“Kaina'a'o nii zii kamoo kaawan.

Uruu dono upishaan an ukaminka'uta-ka'o utori-
inpan ida'an ò'ati,

ōdako'atin nii unao

na'iki uruu dono òkazannaatan nii unao.”

Uabata, aizii kaawa'a naa wuru'u kamooz, kai'i naa Tominkaru kaminka'uta'azon unao, kai'i naa pa'an ukazannaapan.

³ Aonaa waaipan waawautapan pidannao ìmishidan ai kaimana'o kuwai, washa'apaapan ida'an dikauda kida'o aimaakan. Aonaa wadakoapa-kida'azon kaimana'o kuwai wuru'u wakowaadapaniaz. ⁴ Mazan waaipan pa'an

watukapa-kidan mishi'o Tominkaru poitorunao waunao, ipai waparadan na'iki washa'apatanii kida ida'an: wabaiatan ida'an dadara kida'o aimaakan wakaudin-kizi ii aka, na'iki wabaiatan ida'an kasha'ora kida'o wakaudin-kizi dikin ii, mazan upu'u aonaa wamarina'atan wakaudin-kizi.

⁵ Panaadon waba'izii-ka'o, na'iki wakaboota-ka'o taraa-kizai iti; panaadon pidannao to'oradinan wa'ati kichana'iki-kia'o ida'an. Na'iki wakaudin an dadara wamazain bii'i. Panaadon

aonaa wada'awun wakaudinan wamizainan pu'u. ⁶ Watukapa-kida mishi'o Tominkaru poitorunao waunao: wataapinan ida'an kaiman ipai oia'o ai. Na'iki waaitapan ida'an mishi'o kuwai wuru'u Tominkaru di'iki'oraz; na'iki wamadopiidakan ida'an wanyukunuu; na'iki wakaimanan ida'an pidannao ati; na'iki watukapa-kidan ida'an wakamarainapanun tuukii. Na'iki Kaimana'o Doronaa kaminka'utan ida'an waunao; ⁷ na'iki wakowaadapan ida'an mishi'o kuwai; na'iki Tominkaru ma'ozakadan ida'an wanyukunuu. Washa'apata ipai aimaakan kaiman, na'apa Tominkaru aipan kawana'ati, uruu wakaiwaa waawautinapa-kinaa nii watarubanao ai, na'iki wamizaataaka-kinaa nii ituma. ⁸ Mazan upu'u wakaudinan wanaubaa-kao pu'u oo wazon-kida-kao pu'u; waunamunaa abata-kao pu'u dikauda oo kaiman; wakuwaa mishiin pu'u na'iki usakitapan pu'u, mazan upu'u wadakota-kao mariidinauzonao nii. ⁹ Aitapa-kariwai waunao na'iki wakuwaa kaimanaiman, mazan upu'u aonaa waunao na'iki wakuwaa kida umishida-kao. Wazowia'azoo-kao pu'u, mazan upu'u zii wakakupan; waba'izii-kao pu'u tuukii mazan upu'u aonaa wazowii-kao.

¹⁰ Wakasha'oradauta-kao pu'u, mazan upu'u wakonaukiitinan. Mapuraatanu'o mishi wau-nao, mazan upu'u waunao ida'an iriba'o nii pidannao kasha'apauzin Tominkaru di'iki. Aonaa mishi washa'apauzini da'a'a, mazan upu'u ipai aimaakan Tominkaru di'iki'o wa'idiwau wuru'u.

Umarainapa kizi waunao na'apa wamarainpan kawan unao

¹¹ Mishidainao òmarainapaniinao, Corinth san-nao, mishi'o tawuru'u waparadan kida unao ati'oraz. Wakowaadan unao ati tuukii wamarainpan unao. ¹² Aonaa na'apainim zii wamanaudapakan unao, mazan unao pa'an wuru'u manaudapa-ka'oraz waunao. ¹³ Aizii òparada'azon unao ati na'apa òdainao ati'o kawan, uda'ata'a naa unyukunuu wa'ati, umarainapa kizi'i naa kapam waunao.

Aonaa kizi mamishida-kainao kaduz tamakapa-kao

¹⁴ Mana'a ukaminauda'utina'ana'a wunao idi'i mamishida-kainaouz Jesus. Turuu mooko mishidainao Jesus mashaapainauz naa kaiman patumaakadinan oia'o pidannao tuma, wuru'u naudapainauz pasha'apaapan oii kida'o aimaakan? Oo turuu mooko Kanada'o baokopatinpan maruta'o tuma? ¹⁵ Na'apa mooko Christ nyukunuu Satan sha'apaapanii kida dau'ati? Turuu mooko mishidainao nyukunuu na'apataakan mamishida-kainao sha'apaapanii dau'ati? ¹⁶ Turuu mooko tomakariwai tominkaru taapa-kao oo na'akakao Tominkaru umanawunu'oraz dapu iti? Aizii wuru'u waunaouz, Tominkaru karikaonanu'oraz ukakupan, udapu wuru'u wananaaz, umashaapan idi wanyukunuu ii. Kaikapa sha'atii Tominkaru paradan saadinpa'o kiauon:

“Òmashaapan nii òpidanannao ida'a
na'iki aona'o nii òmuudinpan ì'ai.

Ògaru'o nii ìTominkarun nii

na'iki ñnaou'o nii õpidanannao nii.”*

17 Uruu idi Naobanai Tominkaru kian ñ'ati,
“Umuudina'a naa na'iki ubuutina'a naa oiainao
ai.

Mana'a upishata'ana'a oo usha'apaapa'ana'a
oia'o
na'iki dikauda kida'o aimaakan,
umasha'apatakan an na'apa kida'o, õdapaapan
nii unao.”†

18 “Õgaru'o nii unao daru nii,
na'iki ipai unao daonaioranao na'iki zunnao,
õdainaou'o nii unao,
Naobanai umanawunu'oraz kian.”‡

7

1 Mishidainao õmarainapaniinao, uabata na'apam
Tominkaru kowaadan pazaamata'azon waunao
pudainao nii. Ukau'an aizii wamuuda'a naa
ipai oia'o wuru'u pataka'ua'oraz wananaa oo
wadoronaa. Mishi kizi'i naa pa'an wamashaapan
kaiman, na'iki wakichana'iki washa'apaapan ai
oia'o, Tominkaru awun za'a, wamashaapa kizi'i
naa ma'oiaka-daun uaipan kawana'ati.

Paul konaukian

2 Ukaimanda'a naa shoman unyukunuu wa'ati.
Aonaa kanom washa'apatan dikauda'o nii unao
ati. Aonaa wapataka'uan wuru'u umashaapanuz
kaiman Christ ati, na'iki aonaa wakazaapan pu-
raata oo aimaakan kida u'ai. 3 Aonaa õba'azootin-
kida'azon mani unao kaiwuru'u õna'apanuz u'ati.
Na'apa õkiauzon kawan u'ati, tuukii wamarainpan

* **6:16** Leviticus 26:12; Ezekiel 37:27 † **6:17** Isaiah 52:11

‡ **6:18** 2 Samuel 7:14; 1 Chronicles 17:13

unao, na'iki karikaonanu'o nii wataapan unao wanyukunuu ii, wakakupan pu'u oo wamawakan pu'u. ⁴ Ōaitapa mishi'o wuru'u unao mishi-danuz Christ, uruu idi ōkakuwaapan umanawunu'o ida'an umishidapan dau'u. Uruu ida'an tuukii uma'ozakadan ōnyukunuu. Aizii tuukii ōkonaukian wabaiatan pu'u kasha'ora kida'o na'iki to'ora-karu, mazan upu'u tuukii ōkonaukian.

⁵ Aizii wakaawan dono'o naa Macedonia ati, aonaa wasookapan kaiman. Ipai wamako-kizi kawana'ati wabaiatan to'ora-karu na'iki wakakuwaatinan towauda'uta-ka'o. Wanyukunuu kasharuapa-ka'o pu'u, kaina'a zii kaziwa wadi'itinpan ipai unao dau'an. ⁶ Mazan Tominkaru konaukiidauzoz pidannao nyukunuu ikasha'oran dono, ukonaukiida waunao Titus kaawan idi wa'ida'ati. ⁷ Tuukii manawun wakonaukian Titus kaawan idi. Mazan powa'a zii wakonaukian waabatan idi Titus kowaadan kaiman utaapan na'iki udapaapan uruu. Na'iki ukowaada ō'ati tuukii unao tukapa'azon ōgaru. Na'iki tuukii unao kasha'oran ukasha'oradan dikin ii ōnyukunuu. Na'iki ukowaada kapam tuukii udi'itinpan ukaminka'uta'azon dau'an ōgaru. Uruu idi ōkonaukian udawun iti manawun.

⁸ Ōkasha'orada mani mishi unao ōsaadanii kida ōparadan ida'an, mazan aizii kaiman ō'ati ōsaadanuz. Ōgaru na'apa kasha'ora'aka'o kapam ōnyukunuu ōsaadan idi na'apa unao ati. Aizii ukowaada-ka'o idi ō'ati mishi unyukunuu kasha'ora'akan masakauda'u ōkaaritan aita-ka'o dono u'ati. ⁹ Uruu idi aizii tuukii ōkonaukian, mazan aonaa ōkasha'oradan idi'o mani, mazan ōkonaukian ukasha'ora-kidan idi usha'apatan

wuru'u oia'oraz aimaakan, na'iki umarina'atan idi wuru'u usha'apaapanii kidaz. Na'apa'o kasha'ora-karu wuru'u Tominkaru aipaniaz, uaipan idi wa'ati-karu pa'ida'ati. Ukau'an aonaa wakaziwan unyukunuu wasaadanii wakaaritan ida'an, mazan wakaminka'uta pa'an unao. ¹⁰ Pidan mishi'o ukasha'oran pasha'apatanii oia'o dikin ii Tominkaru aipan kawana'ati, mishi'o nii umuudan na'iki utanawatinan pasha'apaapan ai oia'o. Uruu idi Tominkaru mainaabatan nii u'oian u'ai, na'iki ukazannaatan niizu. Ukau'an aonaa turuu wakasha'ora-kidan wuru'u na'apa'oraz kasha'ora-karu. Mazan pidan kasha'ora'o padamata pa'oian dikin ii, mazan upu'u aonaa uwa'atin oo utukapa-kidan zoobaba panyukunuu kasha'oran Tominkaru ati pasha'apaapan dikin ii oia'o, aona'o nii Tominkaru kazannaatanuz, mazan ukaboota-kao nii karikaonanu'o pataka'utin-kizai iti pa'oian dikin ii.

¹¹ Mazan wuru'u kasha'ora-karu Tominkaru aipan kawana'ati'oraz, pidan ikoda uruu ida'an panyukunuu ma'ozaka-kinnaa nii. Uruu idi'o wuru'u sariapa unao di'itinpa'akan, na'iki tuukii uaipa'akan usakitapadan wuru'u pidan oiainapanuz. Na'iki sariapa uto'ora'akan umamashaatakan idi wuru'u oia'o sha'apaapa-kaoz. Sariapa utarian, uaitapa'akan idi'i naa Tominkaru pataka'utan nii pidan umamuudakan an pasha'apaapan oia'o. Sariapa uaipa'akan õmorowautapan oo õmakon u'idi'iti. Sariapa uaipa'akan õaitapan tuukii unyukunuitapan õgaru. Uruu idi sariapa mishi upataka'utan pidannao wuru'u sha'apatainaouz oia'o, na'apa õparadan

kawana'ati. Wuru'u usha'apatanii kidaz ida'an utukapa-kida mishi'o aonaa ubaokopatinan oia'o sha'apaapa-kao dau'ati. ¹² Aizii tawuru'u ōsaadanuz kaarita unao ati, aonaa ōaipan mani upataka'utan wuru'u sha'apata'oraz dikauda'o aimaakan, oo ōsaabaa-kinaa ni'o mani pidan nyukunuu wuru'u kasha'orada-kariwaiz. Mazan ōsaadan ōkaaritan na'apa, ōaipan idi'o udi'itinpan na'iki utukapa-kida kizi Tominkaru ati mishi umarainpan na'iki uizo'atin waparadan. ¹³ Uruu idi tuukii wanyukunuu ma'ozakadinan.

Powa'a zii wakonaukian watukapan idi Titus kaawan konaukii unao di'iki. Kaiman unyukunuu ukaawan dauna'an unao di'iki, aonaa powa'a ukaziwadapan panyukunuu unao dau'an. ¹⁴ Umanawunu'o da'i ōkowaadapauzon unao dau'an Titus ati. Kaiman ō'ati aonaa uba'azootin-kidan ōgaru u'ati. Na'apa wakowaadapauzon kawan mishi'o kuwai unao ati. Na'apa'o da'i wakowaadauzon Titus ati mishi'o kuwai unao dauna'an. Aizii utukapanka'a naa unao kaduz, na'apa mishi wakowaadan kawan u'atiz. ¹⁵ Tuukii Titus marainpan unao, pakawan unyukunuitapan pataapa-kao kaiman umanawunu'o Tominkaru poitoru nii, na'iki ipai uizo'atin uparadan na'iki kaiman utaapan uruu umakonkan dono unao di'ii. Uruu idi powa'a zii manawun umarainpan unao. ¹⁶ Ōgaru na'apa, tuukii ōkonaukian usha'apanum kau'an ōaitapa na'iki ōmishida kaimana'o nii unao sha'apatinan Tominkaru aipan kawana'ati.

8

Mishidainao taan puraata

¹ Wamin-mishidainao, wakowaada'azon unao ati na'apam mishidainao Macedonia iainao sha'apatinan, Tominkaru kamunanun idi tuukii ĩ'ati. ² Mamishida-kainao to'orainpan pu'u ĩ'ati, mazan upu'u konaukii ĩmashaapan. Na'iki ĩkodaan pu'u masakauda'u puraata mazan upu'u tuukii ĩkataanu'uzon. ³ Ōaitapa na'iki ōtukapa dobata kida ĩtaan puraata masakauda'u'o papuraatan kida di'iki. Aonaa dyuuda-kariwai mani ĩtaan na'apa, soo panyukunuu aipan kawana'ati'o. ⁴ Kaziwa ĩpishaan waunao powa'an kida, usha'apanum kau'an tuukii ĩaipan pataan puraata pakaminka'uta-kinaa nii mishidainao wuru'u Jerusalem iainauz. ⁵ Na'iki aonaa wazauda-kidan ĩtaan dobata kida puraata masakauda'u'o papuraatan kida di'iki. Mishi'oraiman kiwiin pataan ua'ii puraata, ĩtaainan Naobanai Jesus ati. “Kanom puaiapanii washa'apatan, washa'apatan nii,” ĩkian. Udauna'an ĩwa'atin wa'ida'ati, na'apa kapam ĩtaainan wa'ati. ĩkian, “Kanom uaiapanii washa'apatan, washa'apatan nii.” Usha'apanum kau'an ĩaitapa Tominkaru wuru'u aipa'oraz ĩsha'apatinan na'apa.

⁶ Tuukii wapishaan Titus makon unao di'iti. Uruu kiwiini'o usakadan patominapa-kidan unao puraata taa-kao dau'an. Ukau'an marii kizi'i naa ukaminka'utankan unao baokopatan puraata, tawuru'u unao kowaadaniaz kiwiini'o dono utaa'azon ukaminka'uta-kinaa nii ba'oran mishidainao. ⁷ Aizii unao, ipai'i naa uaitapan

kaiman kida'o aimaakan sha'apata-ka'o dau'u. Tominkaru aipan ati tuukii umishidapan, uaitapa ukakuwaapan kaiman. Na'iki kaina'a aitapakinai Tominkaru di'iki'o unao ida'a. Na'iki tuukii unyukunuu dyautan usha'apata'azon dau'ati kaiman kida'o aimaakan. Na'iki tuukii umarainpan waunao. Ukau'an na'apa kizi minziiwa na'iki konaukii utaan puraata dyuudakaru nii mishidainao di'iti.

⁸ Aonaa õdyuudan mani utaan puraata kaiwuru'u õna'apanuz u'ati. Mazan õtukapa'azon mishi'o wuru'u ukamarainapanuz, ba'oran mishidainao kawan, konaukia'oraz ãtaan puraata pakaminka'uta-kinaa nii mishidainao Jerusalem iainaoz. ⁹ Unao, uaitapa na'apam wanaobanaa Jesus Christ tuukii ukamunanban na'iki ukamarainapanun, na'iki kaina'a umanawun aimaakan kida u'ida'a aokazi ii, mazan upu'u uwa'akanuz, umashaapa'anan imi'i baara ati, upataka'utinan uaipan idi pakaminka'utan waunao, wazaamata-kinaa nii wuru'u umanawunu'oraz taa'azoo-ka'o wa'ati.

¹⁰ Ukau'an, õkia'azon unao ati puraata taa-ka'o dau'an: kiwiitapa'o wunu di'ii, unao sha'atii kiwiini'o usakadan utaan na'iki uzaamaapan puraata taa-karu ni'o ba'oran mishidainao ati, uruu dono tuukia'o sha'atii ukataanu'uzon. ¹¹ Ukau'an aizii, ubaokopata'a naa ipai wuru'u utaanii kidaz puraata, uipaida kizi'i naa wuru'u usakadaniaz usha'apaapan kiwiitapa'o wunu di'ii. Utukapa-kida kizi mishi konaukii na'iki minziiwa utaan upuraatan usakadinan iki'o atii utokon iti. Utaa kizi puraata upuraatan diri'in kawana'ati kida. ¹² Aizii utaan an

aimaakan konaukii na'iki minziiwa, diri'i'o di'iki oo masakauda'u'o di'iki, na'apa'o wuru'u Tominkaru naubaaniaz. Aonaa Tominkaru zaamatan aimaakan pidan ai u'aonaan pu'u manawun u'ida'a.

¹³ Kaiwuru'u õkianuz na'apa, aonaa õdyuudan mani utaan dobata puraata, uruu idi ubaiatan naa mani uzamazin ba'orainao kawanyukunun pu'u. Mazan marii kizi patumaaka oo na'apa kida kizi pidan kawanyukunun. ¹⁴ Unao ida'a kai kaina'a dobata aimaakan oo puraata. Ukau'an turuu ukaminka'utan ba'oran mishidainao. Aizii na'apainim umawanyukunuitan dono, na'apa'o nii kapam ikaminka'utan unao. Ukau'an na'apa kida'o nii ukaminka'uaakan. ¹⁵ Na'apa sha'atii tawuru'u usaadinapanuz Tominkaru kaaritan ida'a kaikapa'a: “Pidannao kasaba'uka'o diri'i wanyukunui, aonaa itaapan diri'i manawun wanyukunui. Pidannao kasaba'uka'o masakauda'u wanyukunui, aonaa wanyukunui awutan ipai manawun i'ai.”*

Titus na'iki uminauda'unao

¹⁶ “Kaiman manawun,” õkian Tominkaru ati Titus dau'an, usha'apanum kau'an Tominkaru aipan ati tuukii umako'ozon na'iki ukaminka'uta'azon unao na'apa õgaru kawan. ¹⁷ Uruu idi wadyuudan nii uruu, mazan aonaa wadyuudan idi'o mani karikaonan wuru'u umako'ozoonuz, mazan tuukia'o udi'itinpan pamako'ozon dau'an koshan unao di'iti. Uruu idi tuukii ukonaukian padyuuda'azoo-kao idi.

---

* **8:15** Exodus 16:18

18 Wadyuudan nii bauta'apa mishida'o daonaiora utuma, ipai mishidainao aitapa uruu kaimana'o utominapa-kidan na'iki ukowaadan Kaimana'o Kuwai. 19 Na'iki uruu mishidainao zaamata mako'o nii watuma Jerusalem iti, wana'akan dono'o naa puraata wuru'u unao taanii kidaz. Kaiman waaipan wana'akapan wuru'u puraataz, wakawa-kidakiziz pakawan na'iki patumaaka mishidainao di'iti, Jerusalem iainouuz. Marii kizi ikonaukii-kidan Naobanai Tominkaru, na'iki itukapa kizi mishi tuukii wakaminka'uta'azon idyaun. 20 Aonaa waba'azootina'azon wana'akan dono wuru'u dobata'oraz puraata unao di'iki. 21 Wadi'itapa nii kaimanaiman na'apam nii wana'akan wuru'u puraataz. Kaiman waaipan washa'apatan aimaakan Tominkaru awun za'a na'iki pidannao awun za'a kapam.

22 Kaina'a zii ba'oran wakowaada'azon u'ati. Wadyuudan nii bauta'apa'a naa daonaiora mishida'o Titusnao tuma. Ipai waunao waaitapanii uruu kaimana'o, na'iki dyauta'o pasha'apatan dau'ati kaiman kida'o aimaakan Tominkaru ati. Tuukii unyukunuu ma'ozakadinan uabatan idi unao dyuuda'azon puraata ba'oran mishidainao di'iti. 23 Aizii kanom pishaan an Titus dau'an, ukowaada i'ati uruu kaimana'o pidan na'iki omin-kaudinan, kowaadapa'o kaimana'o kuwai otuma ipai amazada kawana'ati na'iki unao di'ii'aka. Aizii pa'i ipishaan dono unao wunao dau'ana'a ba'oran daonaioranaouuz, ukowaada i'ati mishidainao zaamatanii idyaun mako'o nii Titus tuma.

Usha'apanum kau'an ãkaudin-kizi kawana'ati ipai pidannao konaukii-kidan Christ ãdau'an. ²⁴ Ukau'an, utukapa-kida ukamarainpanun wunao ati'i dyuuda-kariwainauz. Marii kizi ba'oran mishidainao, ba'oran wiizai iki kidainao abatan mishi'o mishi wuru'u unao kamarainapanuz na'apa wakowaadan kawan ã'ati.

9

Puraata zaamata-kaos mishidainao ati'o Jerusalem ii

¹ Aizii puraata zaamaapa-kaos dau'an Jerusalem ia'o mishidainao kaminka'uta-kinao ni'oraz, aonaa kanom ni'i naa õsaadan u'ati udau'an. ² Usha'apanum kau'an õaitapa unao tuukii da'i ukamunanu'uzon, utaa'azon ida'an puraata. Uruu ida'ana'o da'i tuukia'o õ'atadinpauzon unao dau'an, karikaonan õkowaadapan mishidainao ati, wuru'u Macedonia ainaouz, unao taa'azon dau'an puraata. Õkowaada ã'ati unao Achaia iainao mishidainao, usakada'a naa pa'an uzaamaapan puraata kiwiini'o wunu di'ia'a naa. ãabatan idi unao zaamaapan naa puraata udyuudan nii, sariapa ãna'apatan panyukunuu kapam puraata taa-kaos dau'an. ³ Mazan upu'a'o nii õdyuudan Titusnao wamin-mishidannaouz unao di'iti. Panaadon aonaa zii uturuudinan uzaamaapan puraata, õkowaadapan pu'a'a naa udau'an ba'orainao ati umanawunu'o ida'an, õkowaadan kaina'a'a naa pa'an uzaamatanii puraata kida kiwiini'o wunu di'ii. Ukau'an mishi kizi'i naa uipaian usaabaan wuru'u puraata kidaz na'ii, na'apa õkowaadan kawan ba'oran mishidainao ati.

4 Tuukia'o nii õba'azoipan, unao na'apa kapam powa'a'o nii zii uba'azoinpan, mishidainao Macedonia ikiinao kaawan an õtuma unao di'iti, aonaan dono zii uipaian uzaamatan puraata ukowaadaniaz utaa'azon mishidainao Jerusalem iainao ati. 5 Uruu idi'o wuru'u õdyuuda'azoonuz wamin-mishidannao kiwiitan wa'ua'ati, ãsaabaa an kizi'i naa ipai puraata wuru'u unao taanii kidaz naa. Uruu ida'an kizi ba'oran mishidainao tukapan mishi'o wuru'u minziywa utaan puraata, aonaa upishauta-kao idi'o mani karikaonan.

6 Unyukunuitapa kizi pa'i di'oraz parada-karu'u: Pidan paowa'o masakauda'u uudai, masakauda'u'o nii kapam upaoriba aka. Mazan pidan paowa'o diri'i uudai, diri'i'o nii kapam upaoriba aka. 7 Ukau'an ipai unao, uaitapa kizi na'iki udi'itinapa kizi uaipan ati kida na'apam nii utaan puraata, aonaa kizi utaanuzu umarainan bii an oo udyuuda-kao idi mani karikaonan. Usha'apanum kau'an Tominkaru marainapa pidan wuru'u konaukia'oraz utaaazon aimaakan. 8 Na'iki Tominkaru turuu utaan dobata aimaakan u'ati. Uruu idi karikaonanu'o nii aimaakan kaina'an u'ida'a, atii kaina'a'o nii zii uwa'akun kida utaan nii na'iki uka'idiwauta-kinaa nii ba'oran mishidainao, wuru'u aona'oraz aimaakan nii ã'ida'a. 9 Na'apa usaadinpan pidan kataanu'o dau'an Tominkaru kaaritan ida'a:

“Karikaonanu'o nii utaan aimaakan dobata pataka'utinainao ati,
na'iki karikaonanu'o nii ukaimanan na'iki ukamunanun nyukunuitapa-kao.”

10 Aizii Tominkaru taa'oraz paoribai uuda pidan paopauzo ati na'iki wanyukunui kida ipai

pidannao ati. Na'apa'o nii kapam utaan aimaakan unao ati, na'iki powa'a'o nii zii utaan dobata aimaakan kida unao ati. Na'apa kizi kapam unao dobata kizi ukaminka'utan pidannao, na'iki powa'a'o nii Tominkaru tuubarudan wuru'u kaimana'oraz aimaakan usha'apaapan. ¹¹ Karikaonanuo'o nii Tominkaru taan diri'i aimaakan oo wanyukunui unao ati, karikaonan kizi kapam ukamunanun utaan ida'an aimaakan, wunao ati'o aona'oraz kanom i'ida'a. Aizii wakaawa-kidan dono wuru'u utaanii kidaz puraata, iriba'o nii pidannao konaukii-kidan Tominkaru udau'an.

¹² Aizii wuru'u usha'apatanuz aimaakan kaikapa'a, wuru'u udyuudanuz puraata, dya'utam aimaakan sha'apan: ukaminka'utan Tominkaru pidanannao, na'iki tuukia'o nii manawun Tominkaru konaukii-kida-ka.

¹³ Usha'apatan ida'an aimaakan kaikapa'a, utukapa-kida mishi'o ukamarainpanun na'iki mishi'i uizo'atin Kaimana'o Kuwai Christ daua'oraz. Uruu dikin ii tuukia'o nii mishidainao konaukii-kidan Tominkaru unao dau'an. ¹⁴ Uruu idi konaukia'o nii i'toriinpan Tominkaru ati unao dau'an, ukaminka'utan idi dobata i'dyaun, Tominkaru kamunanun idi unao ati, utaan idi kamunanuaba-karu unyukunuu iti. ¹⁵ Na'iki marii kizi wakonaukii-kidan Tominkaru tuukii, usha'apatan idi umanawunu'o aimaakan wa'ati. Aonaa waaitapan na'apam naa wakian umanawunun dau'an.

Paul pa'an Tominkaru zaamatanii kakuwaapatina'o nii

¹ Ōgaru Paul, tuukii ōparada'azon unao ati kaimana'o ida'an, na'apa Christ paradauzon kawan. Aonaa ōto'oran bii a'o mani ōparada'azon unao ati. Mishi kaina'a pabi'i kida unao kian ōdau'an, "Aonaa mishi'o mani wuru'u uparadan ma'ozakanuz, soo pamunapon idi'o karikaonan uma'ozakatinpan. Mazan ukaawan an da'ati'i, aonaa uka'iitauan paparadan na'apa wakanaapu ati," ĩkian.

² Aizii ōkia'azon unao ati ma'ozaka'o ida'an, upana'ada'a naa wuru'u udi'itinapanuz dikauda kida'o dau'u, aonaa kizi ōparadan unao ati ma'ozaka'o ida'an ōkaawan dono u'idi'iti. Mazan na'apa'o ōdi'itinpan ōparada'azon dau'an ma'ozaka'o ida'an wunao ati'i dakotainauz wamashaapan na'iki washa'apatinan mamishida-kainao kawan. ³ Na'apa mishi waunao mashaapan da'a'a imi'i baara'a ipai ba'oran pidannao kawan, mazan aonaa wamizaataakapan kadakotin-kidainaouz waunao tuma, mamishida-kainao mizaataakapan kawan. ⁴ Wuru'u mizaataaka-kinai wakaiwaapanii kidaz aonaa pidannao imi'i baara sannao kaiwauzonii kawanu'o mani, mazan umanawunu'o mizaataaka-kinai Tominkaru di'iki'o. Uruu ida'an turuu wamainaabatakidan Tominkaru taruba ma'ozakatinapakizi. Na'iki uruu ida'an turuu wamashaatan pana'iti'o kadakotin-karu Tominkaru paradan ai, ⁵ na'iki turuu wamainaabatan u'ida'an wuru'u pidannao atadinapa-kinaa kidaz, ĩawautapakinaa kidaz pidannao ĩaitapa'azon Tominkaru

dau'ana'o kuwai. Na'iki uruu ida'an turuu kapam watanawatan pidannao nyukunuu kashadamikinao, ñizo'ati kizi Christ paradan.

⁶ Aizii unao tukapa-kidan dauna'an mishi'o uizo'atin na'iki uda'ana'azon Christ, uruu dauna'an wakakinaowan nii ma'ozaka'o ida'an wunaou'u aona'oraz ñizo'ati'izon Christ kakinaori.

⁷ Unao tuukii umishida'akauzon sha'apa'oram pidan paradan, aonaa udi'itapan kiwiin wuru'u ñparadan kidaz. Unao bii'i kaina'a pidannao, ñkian ñnao mishi'o pa'an Christ poitoru manawun. Marii ñdi'itapan wuru'u pamishidapanuz, ñtukapa kizi, na'iki ñaitapa kizi waunao mishi'o kapam Christ poitoru, na'apa ñnao kawan. ⁸ Dobata mishi õatadinpan Tominkaru taan dau'an umanawunu'o kaudin-kizai õ'ati, mazan aonaa õkiba'azoo-kidan õatadinpan. Usha'apanum kau'an utaan õ'atizu õkaminka'uta-kinaa ni'o unao, umishidapa kizi powa'a zii, aonaa õwaota-kida-kinaa ni'o mani unao umishidapan ai Christ.

⁹ Mazan aonaa õtarii-kida'azon mani unao kaiwuru'u õsaadanuz õparadan kaikapa'a.

¹⁰ Kaina'a pabi'i kida unao, ukian õdau'an, “Tuukii uma'ozakatinpan pakaaritan ida'an, mazan ukaawa'akan dono wabii ati, aona'o nii uka'iitauan paparadan wa'ati ma'ozaka'o ida'an.”

¹¹ Mazan õaiapa wuru'u pidan na'apa'oraz uparadan aitapan ipai wuru'u wasaadanii kidaz waparadan wakaaritan ida'a, na'apainim wakaawan dono unao di'iti mishi'o nii washa'apatinan na'apa wakian kawan wakaaritan ida'a.

¹² Waunao aonaa wapatumaaka-dina'azon wakaudin-kizi ida'an wunao tuma'a dakotin-

painaouz umanawunu'o Christ poitorunao nii ipai ba'orainao ai. Mazan wuru'u ĩdakotinapanuz umanawunu'o Christ poitoru nii, pa'ida'a'o karikaonan, uruu idi ĩabatinpan umanawun nii. Mishi'oraiman maaitapin-ka'o pidannao wuru'u na'apa'oraz ĩdi'itinpan.

¹³ Waunao, aonaa turuu wa'atadinpan na'apa. Aonaa wa'ida'a'o mani wuru'u wakaudinanz, mazan wamakon soo wadyuuda-kizinao di'iti kida'o pa'an. Usha'apanum kau'an wakaudinanz ipai unao wiizi ida'an Tominkaru aitanii kawana'ati'o. ¹⁴ Uruu idi aona'o nii wamakon unao wiizi dawun iti, aonaa wa'atadinpa'azon. Aonaan an mani waikodinauzon unao atii uwiizi iti kotua'a naa, turuu mani wadakota-ka'o atadinpainao nii. Mazan waunao sha'atii kiwiini'o wakaawa-kidauzon unao di'iti, Kaimana'o Kuwai Christ daua'oraz.

¹⁵ Na'iki aonaa wa'atadinpaazon ba'orainao sakadanii kaudin-kizai kida ida'an. Mazan waaitapa na'iki wamishida unao mishidan nii powa'a zii wuru'u Christ daua'oraz kuwai. Una'apan an udarudina'o nii wuru'u wakaudin-kizi. ¹⁶ Ukau'an turua'o ni'i naa wamakon uwiizi dawun itinapu kida'o wiizai di'ii'aka wana'akan Kaimana'o Kuwai, marii kizi na'ii'akainao pidannao abatanuz. Mazan aonaa pidannao kakuwaapatin kizi di'ii'aka'o nii mani wuru'u wakakuwaapatinanz. Usha'apanum kau'an aonaa wa'atadapa'azon wakaudinanz ba'oran pidan kaudin-kizi ii aka.

¹⁷ Na'apa usaadinpan kawan Tominkaru paradan ida'a: "Na'ia'oram pidan atadinpa'azo'o pakaudin-kizi dau'an, marii pa'an u'atadinpan

Naobanai Tominkaru sha'apatanii kida dau'an." ¹⁸ Pidan pa'ida'a'o karikaonan udakotinpan umanawunu'o nii, madiwautapa-ka'o wuru'u, aonaa turuu ukuwaa mishida-ka'o. Mazan pidan wuru'u Tominkaru tukapa-kidaniaz umanawunu'o nii, turuu pa'an ukuwaa mishida-ka'o.

11

*Dakotinpainao apostlenao nii,
mazan pana'a'o ikuwaa
Jesus dau'u*

¹ Ukashaapa shoman õparadan u'ati õdau'an kapam, na'apa ukashaapan kawan ba'oran pidannao paradan padau'an. Uabatan pu'u õparadan maaitapin-ka'o kawan karikaonan, mazan upu'u õaipan uabatan õkuwaa, aonaa uzon-kida'ana'a õgaru. ² Tuukii õmarainan unao, na'apa Tominkaru marainan kawan unao. Usha'apanum kau'an aonaa õaipan upataka'uinan, kaimana'o wuru'u õtaa'azonuz unao Christ ati. Na'apa darui awunuutapan kawan paudani mawuusa, uaipan idi pataan oroo pakawan kaiman wuru ati'i omin-mazidan ni'oraz. ³ Mazan tuukii õdopian unao dau'an, õzauda-kidan umariida-ka'o nii, na'apa Satan kowazaz-tinpauzoz, mariidan kawan Eve kotua'a naa. Õzauda-kidan upozawata-kida-ka'o nii na'apa, na'iki unyukunuu tanawata-ka'o kaimana'oraz umishidapan ai, na'iki uizo'atin ai Jesus dau'a'o kuwai. ⁴ Usha'apanum kau'an unao, aonaa ukashanaukii-kidan pidannao kuwaa, pana'a'oraz naa ikowaadapan Jesus dau'u,

aonaa wakowaadapan kawanu'o mani. Na'iki sariapa uaipan uzaamata'akan doronai pana'a'o wakowaadapaniaz Kaimana'o Doronaa ai. Na'iki sariapa umishida'akan ĩkuwaa kida ĩdakotaniaz kaimana'o kuwai nii, mazan pana'a'o karikaonan wuru'u ĩkuwaa kidaz, wuru aia'a wakowaadapanii kidaz Kaimana'o Kuwai, Jesus daua'oraz. ⁵ Mazan aonaa õ'itiiman umanawunu'o mani õ'ai wunaou'u dakotinpainouz umanawunu'o apostlenao nii. ⁶ Őgaru, aonaa mishi õaitapan õparadan umanawunu'o na'iki konaunama'o ida'an, mazan õaitapa kaimanaiman wuru'u kuwai õkowaadapaniaz. Unao na'apa uaitapani'i naa kapam wuru'u kuwaiz, usha'apanum kau'an wakowaadapani'i naa unao atiz powa'an kida.

⁷ Aonaa õpishautan õwinipinaa unao ai õkowaadapan dono Kaimana'o Kuwai. Uruu ida'an mishi aonaa õtaapinpan umanawunu'o nii, õaipan idi pa'an unao tukapa-kao umanawunuinao nii. Oia'o sha'a wuru'u õsha'apatinanuz na'apa? ⁸ Panaadon õdakota-kao nii õkazaapan puraata ba'oran wiizai iki'o mishidainao ai, õmakaudinkan pu'u ĩ'ati. Mishi õzaamata ĩdyuudanii puraata õ'ati, usha'apanum kau'an õkaudina'azon idi unao ati mawinipinaa-daun. ⁹ Na'iki õna'iankan dono unao di'ii, õpuraatan awutauzon, aonaa kanom ida'an õtorian õaiapanii kida. Mazan upu'u aonaa õpishautan puraata u'ai, mazan wamin-mishidannao Macedonia ikiinao pa'an kaawa-kidauzo puraata õ'ati. Aonaa õmizidin-kidan unao õpishautan ida'an mani puraata unao ai, na'iki aona'o nii õpishaan puraata unao ai. ¹⁰ Christ mishi'oraz uparadan, kaina'a udoronaa

mashaapan ò'ida'a ònyukunuu ii. Ukau'an mishi'o kaiwuru'u òparadanuz. Aizii wuru'u ò'atadinapanuz òparadan ida'an kaikapa'a, aona'o nii òzaamatan puraata u'ai òkianuz, aonaa turuu pidannao mashaapainao Achaia ii aka mashaatan kaiwuru'u òparadanuz na'apa. ¹¹ Panaadon uzauda-kidan òna'apainpan òmamarainapakan idi'o unao. Aonaa, Tominkaru aitapa òmarainapa unao tuukii.

¹² Mazan upu'u aona'o nii òzaamatan puraata unao ai. Usha'apanum kau'an aonaa òaipan pidannao dakotinpainouuz apostlenao nii atadinpan pakian ida'an, "Na'apa wakaudinan ìnao kaudinan kawan." ¹³ Mazan ìnao, aonaa Christ dyuudaniinao mani ìkakuwaatinan. Soo ìmariidapan karikaonan pidannao. ìmainaabainpan, ìtukapa-kao Christ apostlennao kawan, mazan aonaa mishi'o mani. ¹⁴ Na'apa'o manawun ìnao Satan kawan. Na'apa sha'atii Satan mainaabainpauzon, upana'adinan na'apa kanada'o angel, Tominkaru di'iki'o kawan. ¹⁵ Ukau'an na'apa'o kapam wuru'u upoitorunao mainaabainapanuz, mishi'o kawanu'o ìdyuuda-kao kaminka'uta'o nii pidannao mashaapan Tominkaru aipan kawana'ati, mazan aonaa mishi'o mani wuru'u. Mazan diina'iti'i, ìpataka'uta-kao nii pana'apainpan dikin ii.

*Paul pataka'uta-kao pakakuwaatinan dikin ii
Christ dau'u*

¹⁶ Òkia'azon koshan u'ati, aonaa òaipan utaaapan ògaru maaitapin-ka'o kawan. Mazan utaaapan dono ògaru na'apa, upu'u òaipan uabatan òparadan,

na'apa uabatapauzon kawan maaitapin-ka'o pidannao paradan ĩatadinpan dono. Aizii õatadinpa'azon kapam masakauda'u õdau'an. ¹⁷ Wuru'u õ'atadinpa'azonuz õsha'apaapanii kida dau'an, aonaa Naobanai Jesus paradauzon kawanu'o mani, soo pidan maaitapin-ka'o pa'an paradauzoz na'apa. ¹⁸ Mishi kaina'a iriba pidannao atadinpan, soo pasha'apatanii kida dau'an karikaonan. Õgaru na'apa, õatadinpan nii kapam õsha'apaapanii kida ida'an. ¹⁹ Aitapa'o mani mishi unao, uruu idi konaukii uabatapan maaitapin-kainao kuwaa kida. ²⁰ Aonaa ukashanauan ĩnao, ĩtaapan pu'u unao na'apa poitorui kawan, ĩzaamaapan pu'u puraata unao ai pakaudinan winipinaa nii unao bii an, ĩdyuudautan pu'u usha'apatan soo paaiapanii kida karikaonan, ĩtaapinpan pu'u umanawun kidainao nii unao ai. Turuu mani ĩta'ikan unao uawun baara iti, aonaa na'apam ukian ĩ'ati. ²¹ Õgaru tuukii õkiba'azon, usha'apanum kau'an aonaa mishi õka'iitan õtaapan unao na'apa ĩtaapan kawan unao.

Aizii õparadan nii õdau'an, maaitapin-ka'o paradauzon kawan. Aizii wuru'u apostle-tinpainaouz, ĩdakotinpan umanawunu'o nii. Õgaru na'apa, õmanawun-tinpan nii kapam ĩnao kawan. ²² ĩkian ĩnao Hebrewnao, õgaru na'apa Hebrew kapam. ĩkian ĩnao Israelitena, õgaru na'apa Israel san kapam. ĩkian ĩnao Abraham dani-daunnao, õgaru na'apa Abraham dani-daun kapam. ²³ ĩkian ĩnao Christ poitorunao, õgaru na'apa mazan powa'a'o zii ĩnao ai.

Mishi õparadan kaikapa'a madoronaa-ziiwa

paradan kawan. Mazan mishi'o kaiwuru'u ōkianuz, ōgaru powa'a'o zii ōkaudinān dadara Christ ati; mapuda da'i ōkabootauzo-kaō tarāa-kizai iti īnao ai, uruu dikiin ii. Ba'oran dono ōba'izii-kaō da'i tuukii kida'o ida'an ī'ai. Na'iki iriba ōbaiaapan kichana'iki-kia'o ōkaudin-kizi ii aka, maonapa kida ōmawakauzon. ²⁴ Iriba'a naa ōbaiaapan ba'izi, baka'iau Jewnao ba'izian ōgaru, 39 ba'izi ōbaiaapan baukapa'o ība'izian dono ōgaru. ²⁵ Idikināu Rome ikiinao ba'izii-kidan ōgaru atamun idi. Baukapaiman pidannaō zowian padamata ōgaru, īboowautapan ida'an ōgaru kuba kida idi. Idikināu ōnaraan paran baoko ii, kanawa zowiitinan na'iki sariapa ushazodan. Baukapaiman kanawa shaazodan, uruu dono ōna'ian paran baoko'o bauda'apa maruta'o na'iki bauda'apa kamoo.

²⁶ Ipai ōkakuwaatin-kizi kawana'ati, ōbaiatan kichana'iki-kia'o: ōbaiaapa kichana'iki-kia'o wunu tuubarun; na'iki ōdobata kichana'iki-kia'o pidannaō koidimikinao bii an kida; na'iki ōbaiaapa kichana'iki-kii ōmin-Jewnao to'oran na'iki Gentilenaō na'apa kapam. Ōdobatan kichana'iki-kia'o bii an donoi ii aka; na'iki ōdobatan kichana'iki-kia'o mapidantaka'o amazada ii aka; na'iki kichana'iki-kia'o paran baoko an. Ba'oran dono ōkaawan pidannaō di'iti, mazanu'oraz īdakotinpan mishidaināo nii Christ, mazan kichana'iki-kii īto'oran ō'ati. ²⁷ Panaadon dadara ōkaudinān aonaa ōda'awuuzon, ōikodakinaa nii aimaakan ō'ati. Ba'oran dono ōbaiaapa ōzamazin, ōbaiaapa ōmaradakon, aonaa da'i kanom ōnikan. Ba'oran dono ōbaiaapa wadidi'o, aonaa ōkamichan midi kida'o nii. ²⁸ Ōbaiatan pu'u

na'apa kida'o, kaina'a zii kaziwa òdi'tinpan ipai mishidainao Christ dau'an, wuru'u òtominapa-kidaniinaouz pawiiizi kawana'ati kida. ²⁹ Aizii na'apainim òikodan dono mishida'o pidan, aona'o zii unyukunuu ma'ozakan mishidapaku'karu dau'ati, kasha'ora utaapan ònyukunuu. Aizii òtukapan dono oia'o sha'apata-kida-kao mishida'o pidan ati, tuukia'o nii òto'oran wuru ati'i sha'apata-kida'oraz oia'o.

³⁰ Aizii òatadinpa'azon an, òatadinpan nii aimaakan kida dau'an tukapa-kida'oraz òkakataimanan. ³¹ Tominkaru, wanaobanaa Jesus Daruz, uaitapa na'iki utukapa aonaa òmariidinan mani kaiwuru'u, uruu karikaonanuo' nii unaubaa-kao. ³² Baukapaiman òna'ian dono Damascus ii, kaina'a King Arestas muudanii pidan udaru'o naobanai kazowautapa'o nii amazada na'ii. Uruu aipan pazaamata-kidan ògaru. Uruu idi udyuudan pidannao zaudapan, ìawunuutapa kizi òkoditan wiizai korarannaa paniinomizinaa an. ³³ Mazan mishidainao kidoapa-kida ògaru ì'ai, ìpaidan ògaru udaru'o dazowan zo'iti, na'iki ìtoka-kidan naa ògaru, donoi awautapa-kinao kuduan shaawata'o atii imi'i baara iti. Uruu na'apa kowas òkidoopan.*

12

Paul kowaadan patukapanii daua'o

¹ Aizii koshan òatadinpa'azon aimaakan kida sha'apan dau'an ò'ati. Òaitapan pu'u aona'o nii na'apa kida'o kaminka'utan unao,

---

* **11:33** Acts 9:20-25

mazan upu'a'o nii òkowaadan umanawunu'o aimaakan dau'u, Tominkaru aida-kidauzonii na'iki utukapa-kidauzonii. ² Òaitapa da'i bauda'apa pidan mishidapa'o Christ, kaina'a'o da'i aimaakan sha'apan u'ati. Aizii 14 wunu dobatan naa, una'akankauzo-kao dauna'an aokazi iti Tominkaru di'ii. (Pananaa zo'a'o mani una'akanaka-kao, oo padoronaa ia'o mani, aonaa òaitapan, soo Tominkaru aitapa.) ³⁻⁴ Òkian nii koshan, mishi'o una'akankauzo-kao umanawunu'o Tominkaru wiizi di'ii, pananaa zo'a'o oo padoronaa ia'o mani, soo Tominkaru aitapa. Na'ii uabatan Tominkaru kowaadan umanawun kida'o aimaakan aona'o uka'iita-kao ukainaabata-kao parada-karu ida'an, na'iki aona'o turuu ukowaada-kao ba'oran pidannao ati. ⁵ Na'apa'o pidan dau'an, turuu pa'an òatadinpan. Mazan òdau'an aona'o nii òatadinpan, soo aimaakan kida dau'an tukapa-kida'oraz òkakataimanan. ⁶ Mazan òatadinpan an aimaakan kida sha'apan dau'an ò'ati, aonaa turuu òdakota-kao maaitapin-ka'o nii, usha'apanum kau'an mishi'o aimaakan kida wuru'u òkowaadaniaz. Mazan aona'o nii òatadinpan na'apa kida'o dau'an, usha'apanum kau'an aonaa òaipan òtaapa-kao oo òtukapa-kao umanawunu'o pidan nii. Mazan òaipan pa'an udi'itapan ògaru uaipan ati, utukapan ida'an òkaduz, na'iki uabatan ida'an òkuwaa kida.

⁷ Mazan aonaa òaiapa-kao òatadinpan wuru dau'ana'a umanawun kida'oraz Tominkaru tukapa-kidan na'iki uabata-kidanii kidaz ò'ati, uruu idi kaziwa'o kaboota-kao ònanaa ida'a. Ikodanii Satan dyuudanii kawanu'o

papoitoru antamikitan õgaru. ⁸ Idikinau õtoriiinpan Naobanai Jesus ati, õpishaanuzu tuukia'lo ida'an uso'ota kizi wuru'u kaziwa'oraz õbaiatan. ⁹ Mazan ukian õ'ati, "Aonaa. Turua'o nii õkaminka'utan pugaru õkamunanun ida'an pu'ati, uruu pa'an wuru'u tuukia'lo ni'oraz puaipan. Usha'apanum kau'an pukakataimanan idi, tuukia'lo nii pa'an õkaminka'utan pugaru, õtaan nii õma'ozakan pu'ati." Ukau'an kaiman õ'ati wuru'u õkakataimananuz, powa'a'lo nii zii õtadinpan u'ida'an, Christ taa kizi powa'a zii pama'ozakan õ'ati. ¹⁰ Ukau'an aonaa usha'apan õ'ati wuru'u õkakataimananuz, na'iki õdakowaapa-kaoz, na'iki õbaiatanuz dadara kida'o aimaakan õkaudin-kizi ii aka, na'iki õbaiatanuz kichana'iki-kii kida'o to'orakaru, na'iki wuru'u õbaiatanuz kaziwa'lo na'iki kasha'ora'lo õkaudin dikiin ii Christ ati. Õgaru aonaa mishi õma'ozakan, mazan kakataimana'lo karikaonan, mazan una'apan idi Christ taan pama'ozakan powa'a zii õ'ati.

Tuukii Paul nyukunuitapan mishidainao Corinth iainaouz

¹¹ Aizii õba'azootina'aka'a naa õkadakotinan ida'an õdau'an madoronaa-ziiwa kawan. Mazan unao aipan ati'o wuru'u õkadakotinanuz madoronaa-ziiwa kawan. Aonaa utiwaan zoobaba ukaminka'utan õgaru, ukowaadan ida'an pidannao ati, õgaru mishi'o apostle. Aonaa umanawunu'o mani õ'ai pidannao wuru'u uatadapaniinaouz, dakotinpainaoz umanawunu'o apostlenao nii. Aonaa mani Christ kaminka'utan õgaru, turuu mani mishi õdakota-kaoz madiwautapa-ka'lo nii. ¹² Uaitapan

pu'u na'iki utukapan pu'u padamata òsha'apatan umanawun kida'o aimaakan sha'apatauzo-kariwaiz soo Tominkaru ma'ozakan ida'an. Ipai wuru'u òsha'apatanii kidaz tukapa-kida mishi'o Christ apostlen ògaru. ¹³ Pana'a mooko òtaapan unao ba'oran mishidainao ai, wuru'u ba'oran wiizai iainao kidaz? Panaadon uzauda-kidan pana'a utaapa-kaò òmazaamatakan idi puraata u'ai. Òkasha'orada sha'a unyukunuu na'apa'o ida'an? Una'apan an, umarina'ata shoman wuru'u òsha'apatanuz aimaakan na'apa u'ati.

¹⁴ Aizii turua'a naa òmakon unao di'iti. Uruu idikinautan ni'i naa òmorowautapan uwiizi iti. Mazan aonaa òmizidin-kida'azon unao, usha'apanum kau'an aonaa upuraatan na'iki usha'apauz mani wuru'u òaipaniaz, soo òaipan pa'an ukonaukii-kidan ògaru na'ii. Aonaa koraiziannao mani ikoda'o aimaakan padarunao ati, soo daruinoo pa'an ikoda'o aimaakan paudainoo ati. ¹⁵ Ukau'an ògaru, na'apa konaukia'o nii òtaan ipai unao ati aimaakan kaina'a'o ò'ida'a. Na'iki konaukia'o nii òtaainan òkaminka'utan ida'an unao, utaain kizi Tominkaru ati kaimanaiman. Aizii wuru'u òmarainapanuz unao tuukii. Aizii unao mani, masakauda'u'o nii karikaonan umarainpan ògaru?

¹⁶ Aizii unao, uaitapa mishi'o aonaa òzaamatan puraata u'ai òkaudinoo winipinaa nii. Mazan pabi'i kida unao, ukian “Uzaamaapanii wapuraatan, mazan uaitapa na'apam pamariidan waunoo.” ¹⁷ Aonaa na'apainim zii òkoidapan aimaakan u'ai, oo òkazatan mani puraata udyuudaniaz mishidainoo ida'an òdyuudaniinaouz u'idi'iti.

18 Ōdyuuda sha'atii Titus unao di'iti ba'oran mishidainao tuma. Titus kaiwauzonii sha'a upuraatan udyuudaniaz u'ida'an? Aonaa, mishii? Mazan unao uaitapanii Titus na'iki ōgaru, na'apa kida'o wanyukunuu, kaiman wadi'itinpan unao dau'an, na'iki tuukia'o washa'apata'azon kaiman aimaakan unao ati.

19 Panaadon uzauda-kidan wuru'u wasaadanz waparadan kaikapa'a wakazannaatin-kinaa ni'o karikaonan dakoopainao ai waunao. Mazan aonaa na'apa'o mani wuru'u. Tominkaru abata mishi'o wuru'u waparadan kidaz unao ati, na'iki Christ aipan kawana'ati'o wuru'u waparadanuz unao ati kaikapa'a. Ukau'an ōkia'azon unao ōmarainapaniinao ati, wuru'u washa'apaapanuz ipai aimaakan kaikapa'a, waaipan pa'an wakaminka'utan na'iki wama'ozakadan unyukunuu. ²⁰ Mazan tuukii ōdi'itinpan, ōzauda-kidan ōkaawan dono unao di'iti, aona'o nii ōnyukunuu kaimanan, aonaan an umashaapan kaiman ōparadan kawana'ati. Unao na'apa, panaadon aona'o nii unyukunuu kaimanan, aona'o nii unaudapan na'apam ōkian usha'apainpan dau'an. Ōzauda-kidan ōikodan nii unao, ukashadaakapan nii u'atiaaka, ukishauziaakapan nii, kichana'iki-kia'o nii uto'oradinan, ba'orainao aipan nii aimaakan soo pa'ati karikaonan, udakowaakapan nii dikauda kida'o ida'an, ukadakotin-kidan nii uiribannaο madiwautapaka, udakotinpan nii umanawunu'o nii, na'iki uto'orataakapan nii. ²¹ Tuukii ōdopian ōnyukunuu ii, ōzauda-kidan ōkaawan dono unao di'iti, tuukia'o nii ōba'azootinan

Tominkaru ati unao dikin ii. Na'iki tuukia'o nii õnyukunuu kasha'oran, õzaadan nii õikodan dono pakawan zii mishidainao sha'apaapan oia'o, wuru'u pasha'apaapauzonii kidaz kiwiin. Na'iki aonaan an zii ïtanawatinan pasha'apaapan ai kakiba'azonnaa kida'o aimaakan, wuru'u daonaioranao da'awupanuz zunnao tuma pamamazidakan pu'u ïtuma, na'iki ïmashaapan an pakawan madoronaa-daun.

13

Baukapan naa Paul kakinaowan mishidainao

¹ Aizii di'i õmakon, õmorowautapan koshan unao di'iti, uruu idikinautan ni'i naa. Ipai'o nii aimaakan sha'apata-kaon na'apa Tominkaru paradan kawana'ati: Na'ia'oram pidan dakota-kariwai usha'apaapan dikauda'o aimaakan, marii kiwiin uunamunaa abata-kaon zii dya'utam oo idikinauda'u'o pidannaon dako iki, wuru'u tukapainauz usha'apatan dikauda'o aimaakan.

² Õkakinaoni'i naa sha'atii unao, na'iki õkowaada sha'atii ipai unao ati na'iki wunao ati'i sha'apaapainauz oia'o, itamautan ida'a'oraz õmorowautapan kan unao di'ii. Aizii õmunapon pu'u õna'apa'azon koshan powa'a zii. Aizii di'oraz õmorowautapa'anan ida'a õpataka'utan nii unao bii'i na'ia'oram pidannaon, aona'o ïmuudan pasha'apaapan oia'o. ³ Mishi, unao tuukii uaitapa'azon, mishi'o mani mooko wuru'u Christ kaudinanuz õ'ida'an. Mazan õpataka'utan dono unao u'oiipan dikin ii, uruu ida'ana'o nii utukapan aonaa kakataimana'o mani Christ,

mazan ma'ozaka'o nii ukaudinan unao bii an.
⁴Mishi kakataimana'o kawan utaapinpan utauka-
kao dono cross di'iti, mazan kai kakupa uruu,
Tominkaru kadishita-kidan idi uruu powaa iti
pama'ozakan ida'an. Na'apa'o kau'an wuru'u
ōgaruz, kakataimana'o Christ kawan. Mazan
kakupa ōgaru Christ tuma, Tominkaru taan idi
pama'ozakan ō'ati. Ukau'an ma'ozaka'o nii
Tominkaru kakinaowan unao ōgaru ida'an.

⁵ Ukau'an udi'itapa wuru'u umishidapanuz,
uaitapa kizi mishi'o wuru'u umishidapanuz
Christ. Uawunuutin kaimanaiman na'iki
uaitapan nii mishi kaina'a Jesus Christ
mashaapanuz u'ida'a. Soo mishi pidan
mamishida-ka'o, aonaa Christ nii u'ida'a. ⁶ Aizii
udi'itapan dono waunao kaimanaiman, utukapan
nii na'iki uaitapan nii kapam mishi'o wamishidan
Christ, na'iki mishi'o uapostlen waunao.

⁷ Mazan aizii watoriinpan nii Tominkaru
ati ukaminka'uta kizi unao, aonaa kizi
usha'apatan dikauda'o aimaakan. Aonaa
watoriinpan waaipan idi mani pidannao
tukapan ōkakinaowan unao ma'ozaka'o ida'an
ōkiauzon kawan u'ati. Mazan watoriinpan nii
Tominkaru ati, unao sha'apata kizi pa'an kaiman
kida'o aimaakan. Waaitapan pu'u kaina'a'o
wunaou'u dakoopainaoz waunao, ĩdakotan nii
wamaturuukan aonaan an wapataka'utan unao.
⁸ Aizii umishidan an mishi'o kuwai Tominkaru
di'iki'oraz, aona'o nii ōpataka'utan unao uruu
dikin ii. Soo ōkaminka'utan nii pa'an unao
uaitapa kizi wuru'u mishi'oraz kuwai Tominkaru
di'iki'oraz. ⁹ Kaimana'o nii wa'ati uma'ozakadan

an umishidapan powa'a zii, aona'o nii usha'apan pidannao dakotan an waunao maturuu-kainao nii. Na'apa kida'o dau'ana'o pa'an watoriinpan Tominkaru ati, tuukii waaipan unao sakitapadan umashaapan Tominkaru ati. ¹⁰ Uruu idi ōsaadan di'oraz kaarita unao ati ōkaawan ua'ii, aonaa kizi ōkakinaowan unao ma'ozaka'o ida'an ōkaawan dono u'idi'iti. Naobanai Jesus aipan ati'o mishi wuru'u wakaudinanz, uruu idi'o waaipan wama'ozakadan unao, umishida kizi uruu powa'a zii, aonaa waaipan mani wawaotakidan unao umishidapan ai, uruu kaiwuru'u wana'apanuz.

Baukapan naa Paul kowaadinan mishidainao ati

¹¹ Aizii ōkowaadinan naa unao ati. Ukau'an ōmin-mishidannao, mishi'i naa pa'i umashaapa konaukii, na'iki utiwaa'a naa usaabaan umashaapan Tominkaru tuma na'iki umin-mishidannao tuma. Usha'apata aimaakan ōkakinaori kawana'ati, ubauda'apata'a naa unyukunuu kida aimaakan dau'an, umashaapa kaiman konaukii umin-mishidannao tuma. Una'apan an, Tominkaru taa'oraz marainpaaka-kinai na'iki kaimanaaka-kinai, kaminka'utan nii unao.

¹² Konaukii unaubaa umin-mishidannao ubaokopatinan dono.*

Ipai mishidainao da'ainaou'u dyuuda-kidan kapam paparadan unao di'iti.

---

* **13:12** Paul dono'o mishidainao baokopatinan dono, itukapa-kidan panaubaan oo pakonaukii-kidan pamin-mishidannao pakissitan ida'an idyaun pakaozoo ati oo pataawu ati oo panaadon paka'u ati.

13 Marii Naobanai Jesus Christ kamunanun tuukii ipai unao ati, na'iki marii karikaonan Tominkaru marainpan unao, na'iki marii Kaimana'o Doronaa mashaapa'oraz unao ida'a, taan umashaapa-kinaa nii konaukii umin-mishidannao tuma.

Kaimana'o Tominkaru Paradan New Testament in Wapishana (GY:wap:Wapishana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wapishana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Wapishana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
198b856d-ac64-5e95-afee-2b1cb3b356c1